

Toimetuselt

“L aastagem pühad hiied!” Esimesel hetkel tundub, et vaevalt annab millegi veel kohatumaga ajalookultuuri ajakirja avada. Ometigi on seegi, nüüd rohkem kui nelikümmend aastat tagasi Gagarini kosmoselennust inspireeritud Emmanuel Lévinasi miniatuur leidnud koha filosoofia ajaloos ja ju siis ka ajalookultuuris. Essee manab hetkeks silme ette ajastu, mil inimkonna silmis terendas kosmos ja kiindumine mingisse maapealsesse paika tundus kohatu. Aga ajas leiab kohatuski oma koha.

Kohatu oli Nõukogude ajal rääkida mingist rootsiaegsest linnakesest Neeva kaldal, nagu seda nüüd, Peterburi kolmesajandal aastapäeval teeb Enn Küng. Esimese maailmasõja järel otsisid endale kohta muutuvas Euroopas ka aastasadu Eestis elanud inimesed, keda teatakse baltisakslaste või baltlastena. Üks vaimukamaid ideid pärineb Hermann Keyserlingilt, kes unistas tuleviku Baltikumist kui multinatsionaalsest Belgiast, kuhu ühe koore vahele oleks pigistatud eestlased, lätlased, sakslased ja venelased.

Ajaloo läks kõik teisiti. Teame ka, mis on saanud multinatsionaalsest Jugoslaaviast.

Aga ka Eesti rahvusriik ei leidnud kohe kohta, kus manifesteerida oma olemasolust. Manifest ise kannab 21. veebruari kuupäeva. Haapsalu langes sakslaste kätte, Pärnus saadi väljakuulutamisega hakkama 23. veebruaril, Viljandis 24. veebruaril ja Tallinnas alles 25. veebruaril. Pole selge seegi, kas 24. veebruariga tähistatud Eesti Vabariigi sünn on kuupäevaliselt just kõige õigemal kohas.

Kohast kõige lihtsamal tähenduses, täpsemini jooma, tantsu- ja kohvijoomiskohtadest äsjasündinud Eesti Vabariigis saab lugeda Kalervo Hovi käsitlusest ning vaadata pilte Eesti Filmiarhiivi lehekülgedelt.

Milline koht oli Nõukogude okupatsiooni ajal partei poolt kohale pandud tegelastel Eesti kultuuri suunamisel, sellest saab aimu Kultuuri-loomise Arhiivi materjalidest. Arhivaaride koostööst ja kohast liitavas Euroopas kõnelevad Eesti, Soome ja Ungari arhivaarid.

Sellel on ka üheksateistkümmes Tuna kohal.